

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमावासीको रहर् ”

दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाको आ.व. २०७७।०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम

उपस्थित नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,
आमन्त्रित संचारकर्मी साथिहरू

राज्य पुनर्संरचनासंगै तीन तहको सरकार गठन भए पश्चात यस दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाको चौथो आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रमको रूपमा आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्न पाउंदा खुशी लागेको छ। यस अवसरमा ईतिहासका विभिन्न कालखण्डमा देश र जनताका निम्ति आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्ने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धान्जली अर्पण गर्दछु साथै, विभिन्न आन्दोलनहरूको क्रममा वेपत्ता एवं घाइते भएकाहरू प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

विश्वव्यापी महामारीको रूप लिएको कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) ले विश्व नै आक्रान्त भईरहेको यस कठिन घडिमा यस नगरपालिका भित्र महामारी रोकथाम तथा नियन्त्रण कार्यमा योगदान पुर्याउनुहुने सम्पूर्ण जनप्रतिनिधिज्यूहरू, राजनीतिक दलहरू, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, राष्ट्रसेवक कर्मचारी, संघ-संस्था, नीजि तथा व्यवसायिक क्षेत्र, संचार जगत लगायत सम्पूर्णलाई उच्च मूल्याङ्कन सहित धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

उपस्थित नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाको प्राकृतिक सम्पदा जल, जमिन, जंगल, जडिबुटी र जलश्रोतलाई समुचित प्रयोग गरी युवा जनशक्तिको उचित परिचालन मार्फत यस नगरपालिकालाई आगामी केही वर्ष भित्रमा हरेक हिसावले सम्पन्न नगरपालिकामा रूपान्तरण गरी विकासको प्रतिफल विभिन्न जातजाती, भाषाभाषी, धर्म, लिङ्ग र समुदायलाई न्यायोचित वितरणमा अधिकारको सुनिश्चितता गर्दै नयाँ र समृद्ध दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका निर्माणमा सम्पूर्ण नगरपालिकाबासी लागि पर्नु पर्ने आजको प्रमुख आवश्यकता हो । उर्लदो जनचाहनालाई मध्यनजर गर्दै उपलब्ध सिमित श्रोत साधनहरूको अधिकतम परिचालन गरी वढ्दो शहरीकरण तथा जनताको असिमित माग सम्बोधन गर्न सिङ्गे नगरपालिका परिवार जिम्मेवार भई निरन्तर प्रयासरत रहेको कुरा यहाँहरूलाई स्मरण गराउन चाहन्छु ।

उपस्थित नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

सर्वप्रथम म यस नगरले विगत एक वर्षमा गरेका मुख्य कार्यहरूको समीक्षा प्रस्तुत गर्न चाहन्छु:

सम्पूर्ण विश्व नै कोभिड-१९ को चपेटामा परिरहेको र नेपालमा पनि पछिल्लो समय संक्रमितहरूको उच्च दरले वृद्धि भैरहेको सन्दर्भमा यस नगरपालिकामा हालसम्म एक जना पनि संक्रमित नदेखिनु हालको लागि ठूलो उपलब्धि ठानिएको छ। यसका लागि हामी सबैको ऐक्यबद्धता, सहकार्य र सतर्कताले ठूलो भूमिका खेलेको कुरा स्मरण गर्न चाहन्छु। सम्पूर्ण नगरवासीहरूको जीवन रक्षा र मानवजातिको संरक्षण नै स्थानीय सरकारको हैसियतले यस नगरपालिकाको सर्वोच्च कर्तव्य रहेको समेत अवगत गराउन चाहन्छु। हाल कायम रहेको बन्दाबन्दीलाई विभिन्न तीन चरणमा आम जनजीवनलाई सहज बनाउने नेपाल सरकारको पछिल्लो निर्णय अनुसार हामी स्वयंले आ-आफ्नो ठाउँबाट थप सजगता, सतर्कता, एकता र समन्वय आवश्यक भएकोले एकटिक्का भई उच्च मनोबल, आत्मविश्वास र दृढताका साथ एकजुट हुन म सबैलाई आह्वान गर्न चाहन्छु। देशमा संघीयता कार्यान्वयन भएर नै कोभिड-१९ को

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

विरुद्ध लड्न सहज भएको तथ्यलाई मध्यनजर गर्दै यसले देशमा संघीयताको महत्व र आवश्यकतालाई समेत प्रस्ट पारेको छ।

कोरोना नियन्त्रणका लागि गरिएका महत्वपूर्ण प्रयासहरू :

- नोभल कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि **कोरोना रोकथाम, नियन्त्रण र उपचार तथा राहत कोष** व्यवस्थित गरी उक्त कोषमा जनप्रतिनिधिको एक महिनाको सुविधा वापतको रकम, नेपाल सरकारले तोकेको मापदण्ड बमोजिम स्वास्थ्यकर्मी बाहेक सम्पूर्ण कर्मचारीहरू र शिक्षकहरूको तलब कट्टी वापतको रकम, विभिन्न कार्यक्रमहरूको रकमान्तर गरिएको रकम, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त अनुदान तथा विभिन्न व्यक्तिहरूबाट प्राप्त रकम गरी करिब रु ७५ लाख भन्दा बढी रकम हालसम्म जम्मा भएको छ।
- उल्लेखित कोषबाट विभिन्न कोभिड-१९ रोकथाम तथा नियन्त्रणका लागि आवश्यक स्वास्थ्य उपकरण तथा सामग्रीहरू खरिद तथा लक्षित वर्गलाई राहत वितरण गरिएको छ।
- नगरपालिका भित्रका विशेष गरी दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने जसको अन्य कुनै आयस्रोत नभएकोले लकडाउन अवधिमा काम गर्न नपाई जीवन निर्वाह गर्न समस्यामा परेका व्यक्ति तथा परिवार पहिचान गरी वडा कार्यालयहरू मार्फत हालसम्म करिब ३००० भन्दा बढी परिवारलाई राहत प्याकेज वितरण गरिसकिएको छ। यसका लागि नगरपालिकाबाट माथि उल्लेखित राहत कोषबाट खर्च भएको छ भने विभिन्न संघ-संस्था तथा दाताहरूबाट समेत नगरपालिकासंग समन्वय गरी राहत वितरण भएको छ।
- नगर भित्र क्रियाशिल लघुवित्त, विकास बैंक, वाणिज्य बैंक, कृषि, बहुउद्देश्यीय र बचत तथा ऋण सहकारी लगायत सम्पूर्ण वित्तीय संस्थाले उपलब्ध गराएको कर्जाको चैत महिनाभित्र बुझाउनु पर्ने किस्ता र ब्याज आषाढ मसान्त सम्म बुझाउंदा सो समय अवधिको ब्याज र हर्जाना नलिन सम्बन्धित पक्षलाई अनुरोध गरिएको छ। त्यसै गरी, सहकारीहरूबाट प्रवाह भएको कर्जाको समयावधी चैत महिनामा पूरा भई चुक्ता गर्नुपर्ने भएमा लकडाउन पछि हर्जाना नलिने र यस्ता कर्जा नवीकरण गर्दा लिइने सेवा शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिन अनुरोध गरिएको छ।
- नगरपालिकामा दर्ता भएका संघ-संस्था तथा व्यवसाय नवीकरण दस्तुरमा २५ प्रतिशत छुट दिने र फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्कमा चैत्र महिनाको शुल्क छुट दिने निर्णय गरी कार्यान्वयन गरिएको छ। पालिकाद्वारा घर तथा जग्गा भाडामा लगाएको व्यक्तिहरूलाई चैत महिनाको भाडा छुट गर्न आह्वान गरिएको छ।
- स्थानीयस्तरमा उत्पादन गरी स्वास्थ्यकर्मीका लागि व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू वितरण गरिएका छन्।
- कोभिड-१९ सम्बन्धि जनचेतनामूलक सामग्रीहरू प्रचार प्रसार, पालिकाका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थामा सेवाग्राहीका लागि हात धुने ब्यबस्था गरिएको छ।
- पालिकाको मुख्य स्थानहरूमा जीवाणु नाशक रसायन स्प्रे गर्ने कार्य भएको छ।
- कोभिड-१९ को समयमा पनि स्वास्थ्यकर्मीहरू लाई निर्धक्क सेवा प्रवाह गर्न तथा कोरोना संकास्पद व्यक्तिहरूको परीक्षणका लागि PPE, थर्मल गन, क्लोरिन, ह्याण्ड स्यानिटाईजर आदि संक्रमण नियन्त्रणका स्वास्थ्य सामग्रीहरू खरिद तथा वितरण गरिएको छ।
- कोरोना भाइरसको संक्रमण तथा जोखिम न्यूनीकरणका लागि नगरपालिकाको जालपा, नेर्पा, बुवालुङ र दिक्तेलमा क्वारेन्टाइन निर्माण तथा संचालन भईरहेको छ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- विभिन्न संघ संस्थाको सहयोगमा नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा ह्याण्ड वासको व्यवस्था, रत्नपार्क बस स्टेन तथा पन्चरदोबाटोमा हेल्थ डेक्स संचालन गरिएको छ।
- नपा भित्रकै स्वास्थ्य संस्थास्तरमा RDT परिक्षण तथा सहि तरिकाले PPE को प्रयोग सम्बन्धि कोभिड फोकल पर्सनलाई एक दिने अभिमुखिकरण सम्पन्न गरिएको छ।
- कोरोना को खोज पड्तालका लागि CICT टिम गठन तथा परिचालन गरिएको छ।
- १०२ जनाको पिसिआर र ३०८ जनाको आरडिटि टेष्ट गरिएकोछ।
- अस्पतालबाट डिस्चार्ज भई अलपत्र परेका ज्याला मजदुरीका रुपमा गएर फर्किने कममा बाटोमा अलपत्र परेका असक्त तथा असहायहरूलाई निशुल्क उदार गरिको ।

कोभिड-१९ महामारीले यस आर्थिक वर्षमा गर्नुपर्ने साना-ठूला अधिकांश आयोजना तथा कार्यक्रमहरू विशेष गरी नगरको गौरवका योजनाहरूलाई ठूलो अवरोध गरेको छ। अधिकांश योजनाहरूको कार्यप्रगति हुने पिक आवरमा सुरु भएको यस कोभिड-१९ महामारीका बाबजुद पनि सामाजिक तथा भौतिक दुरी कायम राख्दै यस वर्ष उल्लेख्य विकास निर्माणका कार्यहरू अघि बढिरहेको र केही कार्यहरू सम्पन्न हुने चरणमा रहेका छन्।

नगरपालिकामा निर्वाचित भएर आएपछि सुरुवात देखिनै यस नगरपालिकाको केन्द्र दिक्तेल बजारलाई व्यवस्थित गर्दै ढलान गराउने प्रतिबद्धतालाई कार्यान्वयन गराउन विभिन्न मन्त्रालय, विभाग तथा सम्बन्धित निकायहरूमा प्रतिनिधि सभा सदस्यज्यू लगायतको साथमा विगत लामो समयदेखिको नगरपालिकाको निरन्तरको पहल र प्रयत्न पछि यस वर्ष योजना पार्न सफल भई हाल बजार ढलानको कार्य धमाधम भईरहेको छ। सडक ढलान कार्य यस वर्ष दिक्तेल बजारको रत्नपार्क देखि संगमटोल, त्रिवेणी चोकदेखि लोकसेवा कार्यालयसम्मको सडक खण्ड सम्पन्न हुनेछन भने आगामी वर्ष अन्य सडक खण्ड पनि क्रमशः हुँदै जाने कुरा अवगत गराउन चाहन्छु। सडक ढलानसंगै अव्यवस्थित विद्युत तथा संचारका लाईन र पोलहरूलाई पनि व्यवस्थित गर्ने कार्य भईरहेको छ र यो क्रम निरन्तर रहनेछ।

नगरको केन्द्र दिक्तेल बजारबाट उत्सर्जन हुने फोहरमैलालाई व्यवस्थित गर्नका लागि जैविक फोहरहरूबाट कम्पोष्ट मल तथा वायोग्यास उत्पादन गर्न कम्पोष्ट तथा वायोग्यास प्लान्ट खरिद तथा निर्माण कार्य सम्पन्न भई हाललाई कम्पोष्ट मलको उत्पादन सुरु भएको छ । यस नगरलाई आगामी वर्षहरूमा अर्गानिक नगरको रूपमा विकास गर्दै लगिने नीतिलाई यसले ठूलो टेवा मिलेको छ। आगामी दिनमा सो प्लान्टलाई अझ व्यवस्थित गर्दै व्यवसायिक उत्पादन सुरु गरिनेछ।

यस नगरपालिका अन्तर्गतका पुराना र अत्यन्तै जिर्ण अवस्थाका भवनहरू रहेका र भवन नभएका ११ वडाहरूमा ११ वटै प्रशासकीय भवनहरू निर्माण गर्न **दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय भवनहरू निर्माण आयोजना** शिर्षकमा दुई आर्थिक वर्ष सम्म संचालन हुने गरी आ.व. २०७६।०७७ को संघीय समपूरक अनुदानबाट योजना स्वीकृत भएर आएपछि नगरपालिकाको समेत लागत सहभागितामा चार (४) वटा समूह/प्याकेजमा ठेक्का प्रकृया सम्पन्न भई धमाधम काम अघि बढिरहेको छ। आ.व. २०७७।०७८ भित्र ती सम्पूर्ण प्रशासकीय भवनहरू निर्माण सम्पन्न हुनेछन्।

त्यसै गरी, दुई आर्थिक वर्ष अवधि सम्म संचालन गर्ने गरी यस आ.व.को संघीय विशेष अनुदानबाट १५ वटै वडामा एक-एक वटा दुई कोठे विद्यालय भवन र तार घेराबारा सहितको संरचना निर्माण कार्यका लागि आयोजना स्वीकृत भएर आएपछि तीन (३) वटा समूह/प्याकेजमा सम्पूर्ण ठेक्का प्रकृया सम्पन्न भई हाल सम्झौताको चरणमा रहेको छ। यो आयोजना पनि आ.व. २०७७।०७८ भित्र सम्पन्न हुनेछ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्थानीय तहको प्रशासकीय भवन पूर्वाधार विकास कार्यक्रम अन्तर्गत यस नगरपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य समेत छनौट भई सो को बहुवर्षीय ठेक्का प्रक्रियासमेत पुराभई अगाडी बढेको छ ।

नगरका १५ वटै वडामा सडक स्तरोन्नतीको काम तिब्र रूपमा भईरहेको छ । नयाँ ट्र्याक खन्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिएको छ। आगामी वर्षहरूमा संघीय समपूरक अनुदान, प्रदेश सरकारका विभिन्न मन्त्रालयहरू तथा सम्बन्धित निकायहरूसंगको सहकार्यमा वडा कार्यालयहरू, स्वास्थ्य संस्थाहरू तथा विद्यालयहरू सम्म बाह्रै महिना सडक संचालन गर्ने योजनाहरू अगाडि बढाईनेछ।

माटिकोरे कभर्डहल निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सो कभर्डहलमा नेपालकै हालसम्मको सबैभन्दा ठूलो धनराशी पुरस्कार भएको प्रदेश नं. १ भरिका नगरपालिकास्तरीय डबल ब्याडमिण्टन प्रतियोगिता सफलताका साथ सम्पन्न गरिएको छ।

प्रदेश सरकारसंगको सहयोगमा बुईपा स्थित राजाबास खेल मैदानको क्रमागत रूपमा स्तरोन्नती कार्य भईरहेको छ भने स्थानीय पूर्वाधार विकास साझेदारी कार्यक्रम मार्फत सोल्मा स्थित खेलमैदानको स्तरोन्नतीको कार्य जारी रहेको छ।

नगरको स्थानीय गौरव अन्तर्गतका योजना तथा कार्यक्रमहरू कोभिड-१९ लगायत विभिन्न बाधा व्यवधानका बावजुद अगाडी बढिरहेका छन्।

दिक्तेल शहरी खानेपानी आयोजनाको काम द्रुततर गतिमा अगाडी बढिरहेको छ ।

नगरसभाका सदस्यज्यूहरू,

आवा २०७६।०७७ मा आधारभूत तह कक्षा १-८ का सम्पूर्ण विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरूलाई शैक्षिक गुणस्तर सुधारका लागि अभिमुखिकरण र अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरी ती विद्यालय र नगरपालिका बीच कार्यसम्पादन करार सम्झौता सम्पन्न गरिएको छ। नगरपालिका भित्रका विद्यालयहरूको कक्षा ८ को नगरस्तरीय वार्षिक परीक्षा विगत वर्षहरूभन्दा फरक तरिकाले एसइइ (SEE) मोडलममै सञ्चालन गरी नगरबाटै नतीजा प्रकाशनको सुरुवात गरिएको छ। शैक्षिक क्यालेण्डर प्रकाशनलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिईएको छ। आधारभूत तह कक्षा १-८ सञ्चालन भएका ३४ ओटा सामुदायिक विद्यालयहरूलाई EMIS तालिम सम्पन्न गरिएको छ, शिक्षक अविभावक कार्यक्रम, हस्तलेखन तालिम, मा.वि स्तरिय हाजिरीजवाफ लगाएत अतिरिक्त कार्यक्रमहरू प्रभावकारी रूपमा संचालन भएका छन्। दिक्तेल बहुमुखि क्याम्पसको प्रशासनिक भवन निर्माणको अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने पुन निर्माण अन्तर्गत बनेका सबै पुर्वाधारका कामहरू प्रभावकारी भएका छन्। भने शिक्षा तर्फको आ.व. २०७६।७७ मा नेपाल सरकारको शर्त अनुदान तर्फका अधिकांश कार्यक्रमहरू सफलतापूर्वक सम्पन्न गरिएका छन्। भाषा आयोग संगको सहकार्यमा चाम्लिग भाषाको शब्दकोष निर्माण गरिएको छ। आदीवासी जनजाति गुरुयोजना क्रमश कार्यन्वयनको चरणमा रहेको छ।

विपद व्यवस्थापन प्रयोजनार्थ RRT/CRRT गठन तथा परिचालन गरिएको छ। गर्भवती महिलाहरूलाई जटिलता रहित प्रसुती हुने वातावरण सिर्जनार्थ RUSG नगर भित्रका बर्थिङ सेन्टरहरूबाट ग्रामिण भिडियो एक्सरे सेवा संचालन भएका छन्। परिवार नियोजन सेवा को डिफल्टर घटाई परिवार नियोजना सेवा लिने दरमा वृद्धिका लागि रोभिड अनमी सेवा संचालन गरिएको छ। सुनौला हजार दिनका महिला तथा बालबालिकाको स्वास्थ्य प्रबर्धन गर्नका लागि पोषिलो पौष्टिक आहार वितरण, सर्वोत्तम पिठो वितरण र गर्भवती पोषण घरभेट कार्यक्रम संचालन

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर् ”

गरिएको छ। नगरपालिकाको आर्थिक सहयोग र जिल्ला अस्पताल खोटाङको सहकार्य तथा नेपाल रेडक्रस सोसाईटीद्वारा रक्त संचार केन्द्रको सेवा संचालन सुरु गरिएको छ। नगर भित्रका स्वास्थ्य संस्थाबाट प्राभावकारी सेवा प्रदान गर्न स्वास्थ्य सामग्री खरिद तथा वितरण सम्पन्न गरिएको छ। एक स्वास्थ्य संस्था एक स्ट्रेचर वितरण भएको छ। राष्ट्रिय दादुरा-रुवेला खोप अभियान सफलता पूर्वक संचालन भएको छ। नगर विद्यालय स्वास्थ्य शिक्षा कार्यक्रम, विद्यालय नर्स कार्यक्रमको सुरुवात भएको छ। स्वास्थ्य चौकी पाथेकामा प्रयोगशाला सेवा सुरुवात भएको छ। स्वास्थ्य संस्था नभएका वडाहरू वडा नं. २, ४ र ८ मा नयाँ स्वास्थ्य संस्था भवन निर्माणको सुरुवात भएको छ, ती भवनहरू आगामी वर्ष निर्माण सम्पन्न हुनेछन्। नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयबाट यस आ.व.मा यस नगरपालिकालाई हस्तान्तरित सशर्त तर्फको कार्यक्रमहरू हाल सम्म ८५% सम्पन्न भएको छ।

प्रांगारिक अभियान १५ वटै वडामा सफलतापूर्वक संचालन गरिएको छ। प्रांगारिक खेति तालिम तथा सामग्री वितरण कार्यक्रम बाट जम्मा ५९० जना कृषकहरू लाभान्वित भएका छन् भने तालिममा प्रांगारिक खेति प्रणाली सम्बन्धि जानकारी दिनुका साथै, जैविक मल बनाउने तरिका, घरेलु विषादी बनाउने तरिका आदि बारे जानकारी गराईएको छ। पशुफर्म तथा अर्गानिक फर्मको निर्माण अगाडी बढिरहेको छ। बेमौसमिक तरकारी मा प्रोत्साहन गरी तरकारीहरूको उत्पादन वृद्धि गर्ने उद्देश्य सहित यसै आ. व. मा ७०० भन्दा बढी प्लास्टिक टनेल वितरण भईसकेको छ। बेमौसमी तरकारी लगायत विभिन्न फलफुलहरू को नर्सरी स्थापना तथा व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम नगरपालिका भित्रका पाँच वडाहरू (वडाहरू: ६, ७, १०, ११, र १२) मा संचालन गरि कृषकहरूलाई आधुनिक नर्सरी स्थापना बारे दक्ष बनाइएको छ। मौरी घर वितरण र आधुनिक मौरी पालन प्रविधि बारे तालिम संचालन र मौरी घर वितरण गरि जम्मा ६० जना कृषकहरू लाई लाभान्वित गरिएको छ। ४०० भन्दा बढी घरधुरी को माटो परिक्षण गरि, आवश्यकता अनुसार माटो सुधारको लागि सामग्री वितरण/प्रविधि वितरण हस्तान्तरण कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ। भकारो सुधार कार्यक्रम संचालन गरि ७० घरधुरीको गोठसुधार गरिएको छ। पकेट क्षेत्र विस्तार अन्तर्गत, नगरपालिका भित्रका कृषि फर्म, कृषि समूह लाई उत्पादन का आधार मा अनुदान दिई तरकारी पकेट क्षेत्र विस्तारमा प्रोत्साहन गरिएको छ। नमुना सिंचाई पोखरी निर्माण गरी सुख्खा क्षेत्र तर तरकारीका लागि उपयुक्त ठाउँहरूमा जम्मा १० जना कृषकहरू लाभान्वित भएका छन्। रेडियो कार्यक्रम “कृषि प्रविधि संदेश” स्थानीय सामुदायिक एफ एम हलेसी १०४.२ मेगाहर्ज बाट उत्पादन र प्रसारण गरी लकडाउनका बेला पनि नगरबासी र कृषकहरूलाई उन्नत प्रविधि बारे जानकारी र जिज्ञासाहरू सम्प्रेषण गरिएको छ।

अधिकांश वडाहरूमा जेष्ठ नागरिक तथा अपाङ्ग परिचयपत्र वितरण शिविर संचालन गरी परिचयपत्र प्रदान गरिएको छ।

उप प्रमुख संग महिला कार्यक्रम मार्फत महिला सशक्तीकरण, उद्यम विकास, नेतृत्व तथा क्षमता विकास, सीप विकास र चेतना मूलक कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएको छ। महिलासंग सम्बन्धित साना पूर्वाधारका कार्यक्रमहरू सम्पन्न गरिएका छन्।

नेपाल विद्युत प्राधिकरण संगको सहकार्यमा बांकी वडामा विद्युत विस्तार गर्ने तथा सम्पूर्ण काठकोपोलहरूलाई आईरन पोलमा रूपान्तरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

वडा नं. १५, विजयखर्कको एकिकृत बस्ती निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ भने वडा नं.८, बुवालुङमा एकिकृत बस्ती निर्माण कार्य तीव्र गतिमा भईरहेको छ। वडा नं. १४, बुईपामा पनि एकिकृत बस्ती निर्माण कार्यको सम्बन्धित निकायबाट बजेट स्वीकृत भई निकट भविष्यमा कार्य थालनी हुने विश्वास लिईएको छ।

संविधान र संघीय तथा प्रादेशिक कानूनहरु अनुसार करीव ४० वटा स्थानीय नगर ऐन, नियम, कार्यविधी, निर्देशिकाहरु निर्माण गरी लागू गरीएका छन् । ऐन संग्रह प्रकासन गरिएको छ । अ

विभिन्न वडाहरुमा टोल विकास संस्थाहरु निर्माण गरी टोलको विकासको अगुवाई गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ।

न्यायिक समितिबाट नियमित रुपमा न्यय सम्पादनका कार्यहरु भईरहेको छन ।

नगरपालिकाले गरेका कामहरुलाई प्रभावकारी र पारदर्शी बनाउन समय-समयमा "सुशासनका लागि मिट द प्रेस" कार्यक्रमको आयोजनालाई संस्थागत गर्ने गरी निरन्तरता दिईएको छ ।

नगरपालिकाको सिफारिसमा प्रत्येस सरकार मार्फत जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत १४ जना को निजिआवास निर्माण भएको छ ।

भूकम्प पुननिर्माणको पहिलो चरणका लाभग्राहीको काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने गुनासोबाट लाभग्राही छनौट भई आएकाहरुको निजिआवास निर्माणको काम अगाडी बढी रहेको छ । पुनं निर्माण अन्तर्गत छनौट भएका विद्यालय पुर्वाधारको काम पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

पटक पटक माननिय सांसदहरु, राजनैतिक दल कार्यालय तथा अन्य सरोकारवाला निकायहरूसंग छलफल तथा परामर्श गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईएको छ ।

उपस्थित नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७७।०७८ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

आर्थिक वर्ष २०७६।७७ का प्राथमिकताहरु

- १) यस नगरपालिकाको आवधिक योजनाले निर्दिष्ट गरेका उपलब्धिहरु हासिल गर्न सहयोग पुर्याउने आयोजनाहरु
- २) कोभिड-१९ बाट सिर्जित संकट व्यवस्थापनका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु, संकटबाट अति प्रभावित क्षेत्र रोग, भोक, शोक र रोजगारीलाई मध्यनजर गरी मानव जीवन रक्षा गर्ने कार्यक्रमहरु
- ३) "आफ्नो गाउँ-आत्मनिर्भर बनाउं" भन्ने नीतिलाई आत्मसात गर्दै रोजगारी वृद्धि गर्ने, स्थानीय उत्पादनमा वृद्धि गरी आत्मनिर्भर गाउँ बनाउने आयोजना तथा कार्यक्रमहरु
- ४) विगत तथा चालु आ.व.मा सुरु भई सम्पन्न नभएका ठूला आयोजनाहरु
- ५) स्थानीय गौरवका आयोजनाहरु
- ६) समावेशी र सन्तुलित विकासमा सहयोग पुर्याउने आयोजनाहरु

केन्द्र सरकार प्रदेश सरकार र स्थानीय सरकार तथा प्रतिनिधिसभाका माननिय, प्रदेशसभाका माननियज्यूहरूसंगको समन्वय सहकार्य र सहलगानीमा निम्नानुसार ठूला पूर्वाधारका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने नीति लिईनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- १) दिक्तेल बजारभित्रको सडक व्यवस्थित गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिई बांकी सडक खण्डहरू ढलान गर्ने कार्य जारी राखिनेछ ।
- २) खानिडांडा विमानस्थललाई पुनः मर्मत गर्ने कार्य सम्पन्न भैसकेको हुंदा निकट भविष्यमा संचालनमा ल्याउन सम्बन्धित मन्त्रालय तथा निकायहरूसंग आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ३) हुर्लुंग जालपा ऐंसेलुखर्क बाक्सिला सडकको स्तरउन्नतिलाई तिब्रता दिईनेछ ।
- ४) अल्छेढुंगा, नेर्पा, दुम्मुलि, दोर्पा चिउरीडांडा, दोबेला निर्मलीडांडा, रतन्छा सडकस्तरोन्नती आयोजनालाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ५) दिक्तेलको शहरी खानेपानी आयोजनाको कामलाई द्रुततर गतीमा अघि बढाईनेछ ।
- ६) साप्सु निर्मलीडांडा थर्पुडांडा पेलुड निर्मलीडांडा, छेपेखोला खार्तेखोला, पाँचधारे पात्ले, दिखुवाखोला, भदौर खोल्सी, लप्सेपन्निम, रेलेखोला, जरुवापानी, ढाडेखोला लगाएत कम्तिमा एक वडा एक सिंचाई आयोजना संचालनमा ल्याउने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- ७) संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकार संगको सहयोगमा विभिन्न स्थानमा सहिदपार्क तथा प्रतिष्ठानहरू निर्माण गरिनेछ ।
- ८) संघिय सरकार संगको सहयोगमा दिक्तेल बजारमा व्यवस्थित मनोज स्मृति सभागृह निर्माणको काम अगाडी बढाईने छ ।
- ९) संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकारसंगको समपुरक योजनामा दिक्तेल बजारमा उद्योग बाणिज्य संघको व्यवस्थित भवन निर्माण गरिने छ ।
- १०) नगरको विभिन्न स्थानमा टेलिफोन टावर राख्ने कार्यलाई नेपाल टेलिकमसंगको सहकार्यमा अगाडी बढाईने छ ।
- ११) वडा नं २ लाई विशेष वडा घोषणा गरि प्राकृतिक स्रोत संरक्षण तथा अन्य विशेष कार्यक्रम संचालन गर्न खानेपानी उपभोक्ता समिति र २ नं वडा बीच भएको समझदारीलाई कार्यन्वयन गर्दै लगिने छ ।
- १२) वडा नं २ स्थित रुपाकोट आसपासमा सार्वजनिक जग्गा व्यक्तिको नाममा दर्ता गर्ने उपर आवश्यक छानवीन गरि उक्त जग्गा सार्वजनिक कायम गरिनेछ ।
- १३) गरिबका लागि छानो कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- १४) प्रदेश सरकार संगको सहकार्यमा जनता आवास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

दिक्तेल रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकाले चालु आ.व.का लागि नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा लामो मेहनत र लगानीबाट निर्मित आवधिक योजनाले तय गरेको 'समाजवाद उन्मुख सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रु.म. बासीको रहर' भन्ने दिर्घकालीन सोचलाई मुर्तरुप दिनेतर्फ चालु आ.व.का नीति, योजना तथा कार्यक्रमहरू परिलक्षित गरेकोछ

अव म आ.व. २०७७।७८ का क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु:

आर्थिक विकास:

हालको आर्थिक संकटलाई आर्थिक विकासमा अवतरण गर्ने नगरको उद्देश्य अनुरूप कृषि, पशुपालन, घरेलु तथा साना उद्योग, पर्यटन र अन्य सेवा उद्योगलाई विशेष प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

कृषि र पशुपालन

- १) कोरोना भईरसले गर्दा विश्व आक्रान्त भईरखेका बेला व्यापार, वाणिज्य तथा आपूर्ति पनि असहज भएको ले स्वदेशी उत्पादन अपुग भई खाद्य संकट आउन सक्ने भएको हुँदा कृषि क्षेत्रलाई विशेष प्राथमिकतामा राख्दै "आफ्नो गाउँ-आत्मनिर्भर बनाउं" भन्ने नीतिलाई प्राथमिकता दिईनेछ। कृषिमूलक उत्पादन क्षेत्रमा "एक गाउँ-एक पकेट कार्यक्रम" छनौट गरी प्रत्येक वडाहरूमा कम्तिमा रु. १० (दश) लाखको एक कार्यक्रम लागू गरिनेछ। जसअन्तर्गत खाद्यन्न, नगदेबालि, फलफुल, मसला तथा तरकारी पकेट क्षेत्र निर्माणको लागि छुट्टै कार्यविधि निर्माण गरि संचालनमा ल्याईनेछ।
- २) कोरोनाले गर्दा खाद्य संकट हुन सक्ने कुरालाई मध्यनजर गर्दै, कृषकहरू लाई खाद्यान्न बाली उत्पादनमा प्रोत्साहन गर्न उत्पादनका आधारमा नगद अनुदान सहयोग गर्ने हेतुले खाद्यान्न बाली (धान, मकै) तरकारी, फलफुल तथा नगदेबाली उत्पादन प्रतियोगिता संचालनमा ल्याईनेछ। खाद्यान्न बालीको उत्पादन वृद्धिलाई प्रोत्साहन गर्न सहयोग पुर्याउने लक्ष्यका साथ उत्पादनमा आधारित अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत एक परिवारले १०० मुरी धान उत्पादन गरे वापत रु. १५,००० अनुदान, एक परिवारले ८० मुरी मकै उत्पादन गरे वापत रु. १०,००० अनुदान, एक परिवारले १०० मुरी आलु उत्पादन गरे वापत रु. ८,००० अनुदान प्रदान गरिनेछ।
- ३) वैदेशिक रोजगार तथा अन्यत्र बाट फर्किएका तथा गाउँमा कृयासिल युवाहरूलाई कृषि उद्यम तर्फ प्रोत्साहन गर्न र खेतियोग्य बाझो जमिनलाई उपयोग गर्न विशेष अनुदान कार्यक्रम ल्याईनेछ। विगत केहि वर्ष देखि बाझो रहेको जमिनको प्रत्येक वडाबाट तथ्याक संकलन गरी उक्त जमिनमा फलफूल तरकारी खेति (किवि, सुन्तल, कागती, एभोगाडो, लिची) वा खाद्यान्न बाली तथा मसला जन्य बाली गर्ने लाई एक रोपनी बराबर रु. २५०० का दरले अनुदान दिईनेछ। तरकारी र मसला बालिको हकमा भने प्रतिरोपनी ५००० अनुदान प्रदान गरिने छ।
- ४) खाद्यसंकटलाई मध्यनजर राख्दै खाना छोडने खेरफाल्ने प्रचलनको अन्त्य गरिने छ। अनुसन्धानले भनेको छ, की दुनियाँका मान्छेहरूले आफुलाई आवश्यक पर्ने मात्रै खाना खाने गरेमा छोडिएको खानाले खाना खान नपाएका सबैलाई खाना खाउन सकिन्छ। तसर्थ आफुलाई रुचेअनुसार मात्र खान खाने तर नछोडने अभियान सम्पूर्ण नगरबासीमा लागू गरिने छ।
- ५) बेमौसमी तरकारी उत्पादन लाई प्रोत्साहन गर्दै, तरकारीमा आत्मनिर्भर बनाउन प्लास्टिक टनेल वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- ६) प्रांगारिक नगर हाम्रो अभियान लाई प्रोत्साहन गर्न, जैविक मल उत्पादन र गोठसुधार कार्यक्रममा अनुदान को व्यवस्था गरिएको छ।
- ७) बाली उपचार शिविर (प्लान्ट क्लिनिक)लाई प्रत्येक वडा पुर्याउने लक्ष्य रहेको छ।
- ८) तरकारी उत्पादनका लागि सम्भावना बोकेका सुख्खा ठाउँहरूलाई लक्षित गर्दै नमुना संचाई प्लास्टिक पोखरी निर्माण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ।
- ९) नगरपालिकाको समग्र कृषि अवस्थालाई समेटेर प्रोडक्सन कन्ट्रोल सिष्टम सप्टवयर लागू गरिने छ। संगसंगै चौमासिक अवधिमा उन्नत कृषि प्रविधि, कृषि क्षेत्रमा भईरहेको अनुसन्धान, नयाँ खोजहरू समेटेर वर्षको ३ पटक कृषि बुलेटिन प्रकाशन गर्ने व्यवस्था गरिनेछ।
- १०) मौजुदा पशुपंक्षीहरूको संरक्षण सम्बर्धन गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्वमा वृद्धि गर्दै लैजाने नीति लिइएको छ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- ११) पशु पालन क्षेत्रमा विकास गर्दै रासायनिक मललाई विस्थापित गरी प्राङ्गारीक खेतीलाई अवलम्बन र विस्तार गर्दै लैजाने र आगामी वर्षहरूमा यस नगरलाई प्राङ्गारीक नगरको रूपमा घोषणा गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- १२) कम लागतमा उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी कृषकको आयमा वृद्धि ल्याउन घासखेतीमा आधारित पशुपालनमा जोड दिने जसको लागि कृषकलाई डाले घांस र बहुवर्षिय भुईँघांसका वेर्ना तथा विउ सर्वसुलभ ढंगले उपलब्ध गराइनेछ ।
- १३) मासुजन्य आयमा रोक लगाई निर्यातमुखी व्यवसायको रूपमा वंगुरपालन र बाखा पालन व्यवसायलाई जोड दिईनेछ ।
- १४) प्रत्येक वडामा कृषि उपज संकलन केन्द्र स्थापना र परम्परागत हाटबजार केन्द्र तथा कोल्डस्टोरहरूको व्यवस्थापन गरी स्थानीय कृषि बजार र निर्यात प्रवर्द्धन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- १५) कृषि तथा गैरकृषि सहकारी संस्थाहरूको प्रवर्द्धन गरी उत्पादन बढाइने नीति लिइएको छ ।
- १६) कृषक, नव उद्योगी र व्यवसायीलाई सहकारी संस्थाहरूबाट सहज एवं सहूलियतपूर्ण कर्जा प्रवाहको व्यवस्था गरिनेछ ।
- १७) कृषकले उत्पादन गरेको कृषि उपज बिक्र नभएमा समर्थन मूल्य तोकी नगरपालिकाले खरिद गरिने छ ।
- १८) दिक्तेल हाटबजारलाई बिहान ६ बजेबाट मात्र लगाउने गरि गरिएको व्यवस्थालाई पुर्णरूपमा बनाईने छ । बजारमा हुने बिचौलिय प्रवृत्तिको पुर्णरूपमा अन्त्य गरिनेछ ।
- १९) कम्पोष्ट प्वान्ट क्षेत्रमा नमुना कृषिस्रोत केन्द्र स्थापना गरिने छ । जुन स्रोत केन्द्रबाट फलफुल तथा तरकारीका बिरुवा उत्पादन गरि कृषकहरूलाई सहजरूपमा उपलब्ध गराईनेछ । बिभिन्न क्षेत्रहरूको पहिचान गरी फलफुल जंगल निर्माण गरिनेछ ।
- २०) बादर लगायत बन्यजन्तुबाट कृषकहरूले दिएको हैरानिलाई मध्यनजर गरी बादर नियन्त्रण तथा व्यवस्थापनको उचित बिधि तथा प्रबिधि खोजी गरि व्यवस्थापनका लागि पहल गरिने छ ।

उद्योग बाणिज्य, घरेलु तथा साना उद्योग

- १) प्रतिष्पर्धामा छनौट भएका व्यवसाय विकास सेवा प्रदायक संस्थाहरू मार्फत लघु उद्यम विकास मोडेलमा नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ ।
- २) अति गरिब परिवारहरूको लागि कम्तिमा १० जनाको लागि हुने गरी साझा सुविधा केन्द्रको स्थापना गरिनेछ ।
- ३) सम्भाव्य उत्पादनको उत्पादकत्व र बजार प्रतिस्पर्धा वृद्धि गर्नका लागि समुहमा प्रबिधि हस्तान्तरण गरिनेछ ।
- ४) कृषि उपज प्रशोधन उद्योग, कृषि सामग्री उद्योग, उत्पादनमूलक उद्योग, र पर्यटन उद्योगको विकास गरी उत्पादन, उत्पादकत्व, रोजगार र आयआर्जनलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- ५) नगर क्षेत्रमा स्थानीय स्रोत साधनहरूमा आधारित लघु, घरेलु तथा साना उद्योगहरूको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- ६) नगरमा औद्योगिक विकासका लागि निजी क्षेत्र र संघीय तथा प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा एक उद्योग ग्रामको विकास गरिनेछ ।
- ७) पूंजी र लगानीमा नव उद्यमी, युवा उद्यमी, महिला उद्यमी, वैदेशिक रोजगारबाट फर्केका युवाको पहुच बढाउन सहूलियत व्याजमा ऋणको व्यवस्था र जोखिमको साझेदारी बीमा सम्बन्धी कानून निर्माण गर्न पहल गरिनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

सहकारी

- १) स्थानीय स्तरमा उद्योग व्यवसायको स्थापना तथा विस्तार कार्यका लागि आवश्यक पर्ने पुजीको पहुंच सहज हुने गरी बैंक, वित्तीय संस्था तथा सहकारी संस्थाहरूको बढ्दो उपस्थितिलाई प्रोत्साहित गरिने छ । यसका लागि "एक घर-एक खाता" र "घर घरमा सहकारी" अभियानलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- २) प्रदेश र संघीय सरकारसंगको सहकार्यमा प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रमा हुने ऋण प्रवाहको जोखिम न्यूनीकरण गर्न कर्जा विमा कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- ३) नगरका प्रमुख बजार केन्द्रहरूमा बैकिङ तथा वित्तीय सेवाहरूको विस्तार गर्न पहल गरिनेछ ।
- ४) वित्तीय सहकारी संस्थाहरूको दर्ता, नवीकरण, खारेजी, नियमन लगायतको कानूनी र संरचनागत व्यवस्था गरिनेछ ।
- ५) नगरपालिका भित्र प्राप्त विप्रेषणलाई आयमूलक क्षेत्रमा लगानी गर्नका लागि वित्तीय साक्षरता कक्षा संचालन गर्दै उद्यमशीलता र लगानी प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

पर्यटन र अन्य सेवा

- १) किरातहरूको पहिचान झल्किने गरी मझुवागढीमा वाबु (चिण्डो) को प्रतिमा निर्माण गरिनेछ ।
- २) वडा नं १५ स्थित विजयखर्कको साप्सुघाटलाई व्यवस्थित बनाईने छ ।
- ३) बुईपामा प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा निर्माण हुने विश्वकै सबैभन्दा अग्लो यलम्बरको मूर्ति निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ४) मुन्दुम ट्रेललाई हलेसी ईन्ट्रि पोईन्ट बनाई समावेश गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र सरोकारवाला निकायहरूसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- ५) नगरभित्रका विभिन्न धार्मिक, पर्यटकीयस्थलहरूको निर्माण, मर्मत सम्भार तथा सौन्दर्यीकरण गरिनेछ । बगरे भन्ज्यागको भ्युटावर तथा वाटरपार्क निर्माणको कामलाई यस आव मा सम्पन्न गरिने छ ।
- ६) संघीय तथा प्रादेशिक सरकारसँग सहकार्य गरी किरात विश्वविद्यालयको सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ ।
- ७) दिक्तेल स्थित रत्नपार्कमा सपिग कम्पेक्स तथा चिल्डेनपार्क निर्माण गरिने छ ।
- ८) मझुवागढी कालिक भगवतिको बाकी रहेको सिडि निर्माण लगाएतको काम सम्पन्न गरिने छ ।
- ९) नूनथला र मुडेमा गुम्बा निर्माणको कार्यलाई सम्पन्न गर्न संघ र प्रदेश संग आवश्यक समन्वय गरि सहयोग गरिनेछ । मझुवागढी देबिस्थान, साप्सुढाप, भुलभुले, रुपाकोट , महुरेगढी, सहदेवगढीका साथै पर्यटन गुरुयोजना कार्यन्वयनमा ल्याईनेछ ।

प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- १) देशमा विद्यमान बेरोजगारी दर कम गर्नका लागि यस स्थानीय तहका बेरोजगार व्यक्तिहरूलाई रोजगारी प्रदान गर्नका लागि आवेदन आह्वान गरी रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत गरिनेछ ।
- २) स्थानीय तहको रोजगार सेवा केन्द्रमा सूचिकृत भएका बेरोजगारहरू लाई यूवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजनाहरू तथा कामका लागि पारिश्रमिकमा आधारित सामुदायिक आयोजनाहरू सञ्चालन गरी न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूती गराइनेछ ।
- ३) कोभिड-१९ को कारणबाट बैदेशिक रोजगारीमा जान नपाएका तथा विदेशबाट फर्किन बाध्य भएका व्यक्तिहरूलाई सूचिकृत गरी विशेष प्राथमिकता साथ रोजगारी प्रदान गरिनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर् ”

- ४) दक्ष तथा सक्षम जनशक्तिको विकास गरी आन्तरिक रोजगारीका प्रवर्धन गर्न आवश्यक सीपमूलक तालिमको पहिचान गरी बेरोजगार व्यक्तिलाई तालिम दिइनेछ।
- ५) संघ तथा प्रदेशले ल्याएको रोजगारमूलक कार्यक्रममा अपनत्व कायम गर्दै रोजगारीका क्षेत्र विस्तार गरिनेछ।
- ६) आन्तरिक रोजगारी सिर्जना गर्न सरोकारवाला निकाय र निजी सहकारी तथा गैर सहकारी क्षेत्र संग समन्वय र सहकार्यमा जोड दिइनेछ।
- ७) बैदेशिक रोजगारी बाट फिर्ता आएका श्रमिकहरुको सिप पहिचान गरी स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न गराउन पहल गरिनेछ साथै स्वरोजगारमूलक कार्यमा संलग्न स्थानीय युवा उद्यमीहरुलाई प्रोत्साहित गरिनेछ।

आदरणीय सदस्यज्यूहरु,

अब म सामाजिक विकास विषय क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न चाहन्छु

शिक्षासंग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रमहरु:

- १) कोरोना भाइरसको कारणले उत्पन्न संकटका कारण शिक्षा क्षेत्रमा देखिएको विकराल समस्यालाई हल गर्न विभिन्न विधि तथा पद्धतिको अवलम्बन गरिने छ।
- २) प्रत्येक विद्यालयमा पुर्ब विद्यार्थी समाज गठन गरी विद्यालयलाई सघाउने परिपाटीलाई थप संस्थागत गरिनेछ। सक्नेले नसक्नेलाई सहयोग गर्ने कार्यक्रम अनुसार सक्ने सामुदायिक विद्यालयले नसक्ने विद्यालयलाई सहयोग गर्ने अभियान प्रारम्भ गरिनेछ।
- ३) स्थानीय पाठ्यक्रम तयार भएको हकमा यसै शैक्षिक सत्रबाट र पाठ्यक्रम तयार हुन बाकीकोहकमा स्थानिय पाठ्यक्रम तयार गरि आगामी शैक्षिक सत्रबाट मातृभाषा शिक्षा प्रारम्भ गरिने छ।
- ४) आगामी आ.व भित्रमा नगरपालिका भित्रका अधिकांस विद्यालयहरुलाई भवन, खानेपानी सौचालय घेरावारा सहित भौतिक पुर्वाधारयुक्त बनाईने छ।
- ५) यसै शैक्षिक सत्रबाट थप ३ वटा विद्यालयलाई मा.वि को मान्यता दिईनेछ। उक्त मा.विहरुलाई थप अनुदानको व्यवस्था मिलाईने छ।
- ६) दरबन्दि मिलानको कामलाई यसै शैक्षिक सत्रमा सम्पन्न गरिनेछ। विद्यालय मर्च गर्ने कार्यलाई थप प्रोत्साहित गरिनेछ। कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान प्रणालिलाई बढी प्राथमिकता दिईने छ। खेलकुद संगित कला साहित्यलाई प्रभावकारी बनाउन घुम्ति शिक्षकको व्यवस्था गरिनेछ। अविभावक शिक्षक अन्तकृया कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ।
- ७) शिक्षकको कक्षा कोठामा विताउने समय दैनिक पाठयोजना सहितको कक्षा शिक्षण प्रभावकारी मापन र मूल्याङ्कनको सुनिश्चितता लागि प्रधानाध्यपकलाई थप जवाफदेही बनाइनेछ। आगामी शैक्षिक सत्रबाट प्री एस ई ई परिक्षा संचालन गरिनेछ।
- ८) विद्यालय अनुगमनलाई तिब्रता दिइने छ। विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरका लागि सामुहिक अनुगमन तथा नियन्त्रणमा आधारित अनुगमन प्रणालीको प्रयोग गरिनेछ।
- ९) विद्यार्थीले प्राप्त गरेको सिकाई उपलब्धिको आधारमा उत्कृष्ट तथा दक्ष शिक्षक र उत्कृष्ट शिक्षक छनौट गरी सम्मान र पुरस्कारको व्यावस्था गरिने छ। सिकाइ उपलब्धि हासि गराउन नसक्ने शिक्षकहरुलाई नियम अनुसार कारबाहीको दायरामा ल्याईनेछ।
- १०) विद्यार्थीले सिकाई उपलब्धी, विद्यालय सरसफाई, विद्यार्थी संख्या, लगायत चुस्त र दुरुस्त शैक्षिक, भौतिक, आर्थिक र मानविय व्यवस्थाको आधारमा प्रधानाध्यापकहरुलाई सम्मान र पुरस्कृत गर्दै लगिने छ। साथै एकै

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- जना प्रधानाध्यापक लगातार ५ वर्ष सम्म सम्मान पुरस्कृत हुन सफल भएमा निजलाई आवश्यक सुविधा प्रदान गरी (Change Agent) विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधारमा अभियानकर्ता घोषण गरिनेछ ।
- ११) विद्यार्थीको सृजनात्मक लगायत सर्वाङ्गीण विकासका लागि नगरस्तरीय अतिरिक्त क्रियाकलाप प्रतियोगिता सञ्चालन गरिनेछ ।
- १२) नगरस्तरीय परीक्षा कक्षा ८ लाई थप प्रभावकारी बनाईने छ । सबैभन्दा राम्रो GPA ल्याउने एक जना छात्र र एक जना छात्रालाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
- १३) नगर भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयका सम्पूर्ण विद्यार्थीहरूलाई दिवा खाजा कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । एक कक्षा देखि ३ कक्षा सम्मका विद्यार्थीहरूलाई टिफिन क्यारिको व्यवस्था मिलाईने छ ।
- १४) नगर भित्र रहेका सामुदायिक विद्यालयका सम्पूर्ण छात्राहरूलाई सेनीटरी प्याड वितरण कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ । विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रमलाई थप प्रभाकारी बनाईने छ ।
- १५) कोरोना भाइरस कोभिड १९ जस्तै घातक र संक्रामक रोगको महामारीबाट सतर्क रहन र सूचित गराउने उद्देश्यले पाठ्यक्रमकै परीधिभित्र रही स्वास्थ्य तथा जनसंख्या बातावरणको उपयुक्त पाठ शिर्षक मार्फत दक्ष स्रोत शिक्षकद्वारा विद्यार्थीहरूमा चेतना जागृत गरिनेछ । यस्तो विषम परिस्थितिमा शैक्षिक गतिविधिलाई सूचारु गर्न नगरपालिकास्तरमा शैक्षिक विपद कोष खडा गरिने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १६) सिकाईलाई व्यवहारसंग जोड्ने सिप विकासका लागि शिक्षक तालिमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

स्वास्थ्य तथा पोषण संग सम्बन्धित नीति तथा कार्यक्रमहरू

- १) नगर भित्रका सुनौला हजार दिनका बालबालिका को पोषण तथा शारीरिक स्वास्थ्य प्रवर्द्धनार्थ "पोषितो कोसेली अभियान" संचालन गरिनेछ ।
- २) दिक्तेल अस्पताललाई ५० सैयाको बनाउने कार्यलाई संघिय सरकार संगको सहकार्यमा यसै आ.व बाट निर्माण कार्यप्रारम्भ गरिने छ ।
- ३) नेर्पा र बिजयखर्कमा निर्माण भईरहेको स्वास्थ्य संस्था भवनलाई यसै आ.व.मा सम्पन्न गरी संचालनमा ल्याईने छ । बांकी स्वास्थ्य संस्था भवन निर्माणका लागि प्रदेश सरकार र केन्द्र सरकारलाई अनुरोध गरिनेछ ।
- ४) वडा नं २ सोल्मा र वडा नं ८ बुवालुगको सहरी स्वास्थ्य केन्द्रलाई अन्य वडाको स्वास्थ्य संस्था सो सरह हुने गरी स्वास्थ्य केन्द्रको रुपमा विकास गरिने छ ।
- १) स्वास्थ्य नेपाल निरोगी नेपाल अभियानलाई आत्मसाथ गर्दै **"म स्वस्थ : नगर स्वस्थ"** अभियान संचालन गरिनेछ ।
- २) विश्वव्यापी महामारीको रुपमा रहेको कोरोना भाइरसको संक्रमण न्यूनीकरण तथा रोकथामका लागि निम्न नीतिहरू अबलम्बन गरिने छ :
- कोरोना पश्चातको फेरिणको बानीव्यहोरा अनुसरणका लागि न्यु नर्मल अभियान आत्मसाथ गरिने छ जस अन्तर्गत :
- १) विद्यालयस्तरबाट हरेक हप्ता विद्यार्थीहरूलाई न्युनर्मल सम्बन्धि कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- २) कोभिड-१९ बाट आम जनतामा पर्ने मानसिक असर न्यूनीकरणका लागि "कोभिड मनको" अभियान संचालन गरिनेछ।
- कोरोना भईरस सम्बन्धि जनचेतनामूलक "कोभिड हुलाकी" संदेश प्रवाह गरिनेछ।
 - कोरोना भईरस स्क्रिनिङका लागि पालिकाका सम्पूर्ण स्वास्थ्य संस्थामा कोभिड-१९ स्क्रिनिङ सेवाको ब्यबस्थापन तथा संचालन गरिनेछ।
 - कोभिड-१९ को प्रकोप संग थप बल सहित जुध्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई स्वास्थ्य सुरक्षा सामाग्री सहित उच्च मनोबल सहित काम गर्न हौसला प्रदान गर्न कोरोना नियन्त्रणमा खटिने स्वास्थ्यकर्मी लाई प्रति व्यक्ति रु ५०,००,००० निशुल्क बिमा उपलब्ध गरईनेछ।
- ३) पालिका मातहातमा संचालित बर्थिंग सेन्टरमा चौबिसै घंटा सुत्केरी सेवा प्रभावकारी नियमित संचालनका लागि सौर्य उर्जाको व्यवस्था गरिनेछ।
- ४) जटिलता रहित प्रसुती सेवाका लागि नगर भरि घुम्ती भिडियो एक्सरे सेवा नियमित संचालन गरिनेछ।
- ५) पालिकामा रहेका common नसर्ने रोगका बिरामी जस्तै उच्च रक्तचाप र मधुमेहका बिरामीको common मेडिसिन पालिका अन्तर्गतका स्वास्थ्य संस्था बाट निशुल्क उपलब्ध गराईनेछ।
- ६) महिला तथा बालबालिकाको सर्बाङ्गिण स्वास्थ्य सुधार र स्वस्थ बच्चाको भविष्यको लागि नगर भित्रका गर्भवती तथा प्रसुती महिलाहरू लाई निशुल्क फोलिक एसिड र क्याल्सिय चक्री वितरण गरिनेछ।
- ७) सामुदायिक विद्यालयमा ३ कक्षा सम्म मुख स्वास्थ्य कार्यक्रम लागु गरिनेछ।
- ८) स्वास्थ्य नगरको लागि पालिका अन्तर्गतका सबै स्वास्थ्य संस्थामा WHO स्ट्याण्डर्डको फोहोर ब्यबस्थापन गरिनेछ।
- ९) पालिका अन्तर्गत संचालित बर्थिंग सेन्टरबाट थप ७ वटा प्रयोगशाला सेवा संचालन गरिनेछ।
- १०) स्वास्थ्य सूचना प्रणाली ब्यवस्थापनका लागि डिजिटल हेल्थ प्रोफाइल सहित को सफ्टवेयर प्रणाली विकास गरिनेछ।
- ११) यस नगरपालिकामा महिला, किशोरी र बालबालिकामा हुने कुपोषणको अबस्थामा सुधार ल्याउने उद्देश्यका साथ बहुक्षेत्रीय पोषण योजनालाई प्राथमिकताका साथ कार्यान्वयन गर्नलाई यस आ.ब.का लागि यस नगरपालिकाले आवश्यक कोष को व्यवस्था गरिनेछ।
- १२) बहुक्षेत्रीय पोषण योजना अन्तर्गत पोषणमैत्री स्थानीय शासन (NFLG) अबलम्बन गर्न पोषणमैत्री वार्ड घोषणाका लागि विशेष अभियान सन्चालन गरिनेछ। **यसका लागि एक वडा एक नमुना गाउँको अभियान यसै बर्षबाट कार्यान्वयन गरिनेछ।**
- १३) बहुक्षेत्रीय पोषण योजनाले निर्दिष्ट गरेका उपलब्धी तथा प्रतिफल प्राप्तीको लागि बिषयगत शाखा र साझेदार निकायहरूसंग मिलेर पोषण लक्षित र सम्बेदनशिल क्रियाकलाहरू सन्चालन गरिनेछ र महिला बालबालिका लक्षित कार्यक्रम जस्तै: बालपोषण अनुदान, खोप कार्यक्रम, बालमैत्री स्थानीय शासन आदिमा समेत बहु क्षेत्रीय पोषण योजनालाई समावेश गर्दै लगिनेछ।
- १४) नगरपालिकाको पोषण सम्बन्धी सूचना, तथ्यांकहरूको ब्यवस्थापनको कमी भएको कुरालाई महशुस गर्दै नगरपालिकामा पोषणको क्षेत्रमा कार्यरत संघसंस्थाहरूको सहकार्यमा नगरपालिकास्तरीय पोषण पार्श्व चित्र (Nutrition Profile) यसै बर्ष भित्र तयार गरिनेछ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी नीति कार्यक्रमहरु

- १) युवालाई सहज कर्जा र व्यवसाय गर्ने अवसर श्रृजना गरी स्वरोजगारको प्रवर्द्धन गर्दै स्वावलम्बी र आत्मनिर्भर बनाउदै लगिनेछ ।
- २) दिक्तेल बजार स्थित माटिकोरे खेलमैदानलाई जिल्लाकै व्यवस्थित रंगशालाको रूपमा विकास गर्न संघीय तथा प्रदेश सरकारहरूको सहकार्यमा यसै वर्षबाट काम थालनी गरिनेछ। बुईपा स्थित राजावास खेलमैदान र सोल्मा खेलमैदानको कमलाई आगामी आ.व सम्ममा सक्ने गरि अगाडी बढाईने छ ।
- ३) प्रत्येक वडामा युवा समिति निर्माण गरी युवा तथा खेलकुद कार्यक्रम संचालन गरिने छ । कम्तिमा एक व्यवस्थित खेल मैदान निर्माण र स्तरोन्नतिबाट खेलकुद विकासको वातावरण सृजना गर्दै लगिने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- ४) युवा जगतलाई उनीहरूको चाहना अनुसार साहित्य, कला, संगितको सृजना र मौलिक संस्कृतिको जगेर्नामा प्रोत्साहित गरिने छ ।
- ५) विद्यालय शिक्षासंग खेलकुद आवद्ध गराई नगर स्तरिय, खेलकुद कार्यक्रम कम्तिमा वार्षिक १ पटक आयोजना गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- ६) युवा परामर्श केन्द्र संचालन गरी आवश्यक विषय जस्तै जीवन उपयोगी परामर्श (Career Counseling) गर्ने, लागु औषधको प्रयोगकर्ताहरूलाई कुलतबाट छुटाउन विभिन्न कार्यक्रम लागु गरिनेछ ।
- ७) नगर र वडा स्तरीय खेलकुदहरू वार्षिकरूपमा आयोजना गरिनेछन् ।
- ८) युवाहरूलाई सामाजिक र आर्थिक विकासमा अवद्ध गराउन सीपमूलक, स्वरोजगार उन्मुख कार्यक्रमहरू आयोजना गरिनेछ ।

महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिक तर्फका नीति तथा कार्यक्रमहरु

- १) उप प्रमुखसंग महिला कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईएको छ । सबै खाले हिंसा र विभेदका विरुदमा विभिन्न अभियानहरू संचालन गरिने छ ।
- २) संघ तथा प्रदेशसंगको सहकार्य, समन्वय र साझेदारीमा महिला उद्यमशीलता विकास र वित्तीय पहुँचका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ भने एक महिला उद्यमशीलता सहजीकरण केन्द्रर इकाई संचालन गरिनेछ ।
- ३) प्रदेश सरकारसंगको सहकार्यमा संरक्षणविहिन बालबालिकाहरूको उद्धार, संरक्षण र व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ४) संघ तथा प्रदेशसंगको साझेदारीमा जेष्ठ नागरिक मिलन केन्द्र स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।
- ५) संघ तथा प्रदेशसंगको साझेदारीमा अपाङ्गता नागरिक ग्राम स्थापना तथा संचालन गरिनेछ ।
- ६) संघ तथा प्रदेशसंगको साझेदारीमा पूर्ण तथा अति अशक्त अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको हेरविचार सम्बन्धी व्यवस्थापनका लागि आवश्यक कानून बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ७) एकल महिला तथा आर्थिक सामाजिक रूपले विपन्न महिलाहरूको जिविकोपार्जनका लागि नगर स्तरिय कृषि सहकारी निर्माण गरि प्रभावकारी रूपमा संचालनमा ल्याईनेछ । क्षमता विकास तथा आत्मनिर्भरता अभिवृद्धिका लागि नेतृत्व विकास, उद्यमशीलता विकास र सीप विकास सम्बन्धी विविध कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- ८) जेष्ठ नागरिकलाई अस्पतालमा निःशुल्क स्वास्थ्य सेवा तथा सार्वजनिक यातायात लगायतका अन्य कार्यक्रम मार्फत उनीहरूको सुविधालाई सम्बोधन गरिने नीति लाई निरन्तरता दिईनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर् ”

- ९) आर्थिक र सामाजिक रूपमा विपन्न र अल्पसंख्यक महिलाको सामाजिक, आर्थिक सशक्तीकरण गर्दै महिलाको सामाजिक आर्थिक स्तर माथि उठाउनुका साथै तिनीहरूको मुलभूत अधिकार सुनिश्चित गरिनेछ, लैङ्गिकतामा आधारित सबै प्रकारका हिंसा, भेदभाव र बहिष्करणको अन्त्य गरिने छ । राजनीतिक, आर्थिक, सार्वजनिक लगायत सम्पूर्ण निर्णायक तहमा महिला, दलित तथा सिमान्तकृत समुदायको सार्थक र समान पहुँचका लागि समान अवसरहरूको सिर्जना गरिने छ ।
- १०) समुहमा आवद्ध महिलाहरूलाई सहकारी संस्थाहरूको गठनबाट सस्थागत विकासमा सहयोग गरिनेछ ।
- ११) बालकलवहरूलाई सकृय बनाउन वालभेला लगायत औपचारिक कार्यक्रमहरूमा आवद्ध गराइ विविध सृजनशीलता अभिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- १२) आदिवासी जनजातिहरूको परम्परागत भाषा संस्कृति, लिपीको संरक्षण प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- १३) लक्षित समुदाय विशेष दलित समुदायको सिप विकास रोजगारी श्रृजना तथा क्षमता विकासका विविध कार्यक्रमहरू संचालन गरिने छ ।

सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रमहरू

- १) पुराना सामाजिक महत्वका व्यक्तिगत घटना लाई दर्ता किताबमा लिपिबद्ध गरी व्यक्तिगत घटनालाई अनलाईन प्रणालीद्वारा व्यवस्थित गरिनेछ ।
- २) ज्येष्ठ नागरिक, फरक क्षमता भएका, लोपोन्मुख, आदिवासी जनजाति, एकल महिला, सिमान्तकृत र विपन्न वर्गलाई सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम मार्फत संबोधन गरिनेछ ।
- ३) सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी शिविर सञ्चालन गरिनेछ ।
- ४) सबै वडाहरूको सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैङ्किक प्रणालीबाट वितरण गर्न सुरु गरिनेछ ।

आदरणीय सदस्यज्यूहरू,

अब म पूर्वाधार विकास विषयक्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकास:

सडक, पुलतर्फ:

- १) नगरपालिकाको केन्द्र/मध्यपहाडी सडक देखि प्रत्येक वडा केन्द्र सम्म बाह्र महिना यातायात संचालन हुने गरी सडकको स्तरोन्नती गरिने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- २) बुईपा र बाम्राग जोडने डल्लेखोला दिखुवाखोला मोडरएबल पुलको निर्माणको काम प्रारम्भ गरिने छ ।
- ३) नगरक्षेत्रभित्रका कृषि पकेट क्षेत्र, औद्योगिक ग्राम र पर्यटकीय स्थलहरूलाई मुख्य बजार केन्द्रसँग आबद्ध हुने गरी सडक सञ्जालको निर्माण कार्यलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- ४) नयाँ ट्रयाक ओपनलाई निरुत्साहित गरी खनिएका स्थानीय सडकहरूको स्तरोन्नती गरी नगर यातायात संचालन गर्ने गराउने व्यवस्था मिलाइने छ ।
- ५) घर घर मा सडक होईन सडकमा घर भन्ने मान्यतालाई थप प्रोत्साहित गरिने छ ।
- ६) शहरी सडकको आवश्यकता अनुसार दुवै तर्फ नाली र ढल व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।
- ७) आवागमन सुचारु गर्न झोलुङ्गे पुल तथा सडक पुलहरूको सम्भाव्यता अध्ययन र निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

सिँचाई

- १) खेति योग्य जमिन पहिचान गरी स्थायी स्रोतबाट व्यवस्थित १२ महिना चलने सिँचाईका योजनाहरू संचालनमा ल्याईनेछ ।
- २) स्रोत कम भएका ठाउँमा थोपा सिँचाई तथा प्लास्टिक पोखरीको व्यवस्थापन कार्य लाई प्रभावकारी बनाईनेछ ।
- ३) पानीको स्रोतहरूलाई उपयोग गर्न समुचित व्यवस्थापन गरी बहुआयामिक (Multiple Use) पानीको प्रयोग गरिनेछ ।
- ४) सिंचित क्षेत्रमा आधुनिक र व्यवसायीक कृषि प्रणाली लागू गर्दै विविधिकरण गर्ने नीति लिईनेछ ।
- ५) पानीको बहावको उचित व्यवस्थापन गरी भूक्षय रोक्नुका साथै उचित प्रविधिको अवलम्बन गरी पानीको अधिकतम उपयोग गर्ने कुरालाई ध्यान दिईनेछ ।

भवन

- १) नगरपालिका क्षेत्रभित्र बन्ने नयाँ पक्की घरहरूको अनिवार्य नक्सा पास गरेर मात्र भवन निर्माण गर्ने व्यवस्था गरिनेछ। त्यसै गरी पुराना पक्की घरहरूको पनि अभिलेख राखिनेछ।
- २) नगरपालिका क्षेत्रभित्र बन्ने घरहरू मापदण्ड अनुसार भुकम्प प्रतिरोधात्मक बनाईनेछ ।
- ३) नगर क्षेत्र भित्रका पुराना बजारहरूलाई संरक्षण गर्दै संभावित स्थान हेरी प्रत्येक वडामा एकिकृत वस्ति विकास गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ।
- ४) व्यवस्थित सहरको विकास गर्न एकिकृत शहरी विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयनमा ल्याईनेछ ।
- ५) खाद्यान्न उत्पादन वृद्धि गर्न कृषि योग्य जमिनमा बस्ती विकासलाई निरुत्साहीत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ।

अन्य पूर्वाधार

- १) प्रत्येक वडाहरूमा स्वच्छ खानेपानी आपूर्ति तथा व्यवस्थापन गर्ने कार्यक्रमलाई उच्च प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
- २) सम्भाव्यता अध्ययन तथा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन गरी नगरक्षेत्र भित्र उद्योग तथा कल कारखाना स्थापना गर्न सहज वातावरण बनाईनेछ ।
- ३) आचार्य गाउँ र सोल्मा बसपार्कलाई व्यवस्थित गर्न आवश्यक पहल गरिने छ ।
- ४) विपद व्यवस्थापनलाई पूर्वानुमान गर्न चट्याङ नियन्त्रण प्रणाली, मौसम मापन प्रणाली, बाढी पूर्वानुमान प्रणाली लगायतको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।
- ५) नवीकरणीय उर्जाको क्षेत्रमा नयाँ आयोजनाहरूको पहिचान गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ६) नगरपालिका भित्र निर्माण हुने सबै सार्वजनिक भवनहरू अपांग मैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।

आदरणीय सदस्यज्यूहरू,

अव म वन, वातावरण, विपद व्यवस्थापन तथा फोहरमैला विषय क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर् ”

वन, वातावरण फोहोरमैला व्यवस्थापन तथा विपद व्यवस्थापन

- १) वन पैदावार उपयोग, जैविक विविधता संरक्षण, वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नगरस्तरिय नीति कानून तर्जुमा गरी लागू गरिनेछ ।
- २) बजारको फोहोर व्यवस्थापन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाईनेछ । स्रोतबाटै फोहोरको बर्गिकरण गरिनेछ । सिसाजन्य फोहोरलाई सम्बन्धित कम्पनीलाई व्यवस्थापनको लागि जिम्मेवार बनाईने छ, नकुहिने फोहोर ल्याण्डफिल्ड साईडमा लगेर व्यवस्थापन गरिने छ, भने कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट मल बनाईने छ । अर्गानिक नगर बनाउने उद्देश्य अनुसार थालिएको कम्पोष्ट प्लान्टको उत्पादनलाई व्यवसायिक बनाउंदै लगिनेछ ।
- ३) वनलाई जोगाईराख्ने नीति अन्तर्गत वन नर्सरी स्थापना, वृक्षारोपण लगायतका कार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ । जनताको जीवनस्तर सुधारका लागि सामुदायिक वन क्षेत्रमा कृषि वन कार्यक्रम लागू गरी आयस्तर अभिवृद्धि गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ४) नगरका मुख्य जलाधार र जैविक विविधता रहेका क्षेत्रहरूको पहिचान गरी पर्यावरणमा आधारित जलवायु परिवर्तन अनुकूलन कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- ५) जमिनको उपयोग नीति अन्तर्गत निजी, बांझो तथा कबुलियती वनमा जडिबुटी तथा अन्य उच्च मूल्यका मसलाजन्य उत्पादन गर्ने कार्यको अध्ययन सुरु गरिनेछ ।
- ६) हरित शहर विकासका लागि सडक किनारामा वृक्षारोपण गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- १) विपद व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक कानूनहरू निर्माण गरी लागू गरिनेछ ।
- २) एक घर एक धुवारहीत चुल्हो, एक घर एक पक्की चर्पी र बजार तथा मुख्य सार्वजनिक स्थलहरूमा सार्वजनिक शौचालयहरू निर्माण गर्दै लगिने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।

आदरणीय सदस्यज्यूहरू,

अब म सुशासन, शासकीय व्यवस्था तथा वित्तीय व्यवस्थापन विषयक्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरू प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

सुशासन र शासकीय व्यवस्था

- १) नगर प्रहरी संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आवश्यक कानून पारित गरी नगर प्रहरीहरू व्यवस्था गरिनेछ ।
- २) संविधान र संघीय तथा प्रादेशिक कानूनहरू अनुसार निर्माण गर्न बांकी रहेका नगर ऐन, नियम, कार्यविधि, मापदण्ड निर्माण गरी लागू गरिनेछ ।
- ३) नगरपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूका लागि आचारसंहिता लागू गरी तदनुसार सदाचार पद्धति लागू गरी भ्रष्टाचारमा शुन्य सहनशीलता अवलम्बन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ४) कार्यस्थलमा लैङ्गिक हिंसा र विभेद रहित कार्यालयको रूपमा नगरपालिकालाई स्थापित गरिने छ ।
- ५) योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण, विवाद व्यवस्थापन, विपद प्रतिकार्य र पूर्वतयारी जस्ता क्षेत्रमा संस्थागत जिम्मेवारी स्पष्ट गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ६) सार्वजनिक प्रशासनलाई स्वच्छ, जवाफदेही, परिणामदेही र पारदर्शी बनाउन क्षमता विकास, नैतिक कक्षा, आचरण कानून, सूचना प्रविधि पूर्वाधार, कार्यसम्पादन करार र उत्प्रेरणा अभिवृद्धिका उपायहरू लागू गरिनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

- ७) वडा र नगर कार्यालयका महत्वपूर्ण र जनसम्पर्क वढीहुने कामलाई सूचना प्रविधिमा आधारित प्रणालीहरु विकास गरी विद्युतीय प्रणाली लागू गरिनेछ ।
- ८) सार्वजनिक जबावदेहिता, उत्तरदायित्व र पारदर्शिता कायम गर्नमा नागरिक समाजको भूमिकालाई प्रश्रय दिइनेछ ।
- ९) जिल्लामा कृयासिल मिडिया हाउसहरुलाई आवश्यक सहयोग गर्दै लगिनेछ ।
- १०) बजार अनुगमन तथा योजना अनुगमनलाई थप प्रभाकारी बनाईने छ ।

वित्तीय स्रोत परिचालन सम्बद्ध नीति र कार्यक्रमहरु:

- १) राजश्वका नयां क्षेत्रको पहिचान तथा दायरा बढाई राजश्व संकलनलाई तदारुकताका साथ अगाडी बढाईनेछ । नगरक्षेत्र भित्रका सबै आर्थिक कारोबारलाई डिजिटल अभिलेखीकरण गर्दै लगिनेछ ।
- २) स्थानीय कर प्रणालीलाई प्रक्रियागत सरलीकरण गरी करदाताहरुलाई सहज हुने गरी नगरपालिकाको कर प्रशासनलाई प्रविधि उन्मुख एवं करदातामैत्री तुल्याइने छ ।
- ३) नगर क्षेत्रमा उद्योग व्यवसायको प्रवर्द्धनमा सघाउ पुग्ने गरी स्थानीय कर प्रणालीलाई लगानी तथा व्यवसायमैत्री बनाउंदै स्थानीय कर प्रशासनलाई दक्ष एवं सक्षम तुल्याउने नीतिलाई निरन्तरता दिईएको छ ।
- ४) सम्पति कर सम्बन्धी आवश्यक कानून बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- ५) संघ, प्रदेश र अन्य निकायहरुबाट नगरपालिकालाई उपलब्ध हुने समपूरक तथा विशेष अनुदानलाई नगर सभाबाट पारित वार्षिक योजना, कार्यक्रम तथा बजेटको आधारमा उपयोग गरिनेछ ।
- ६) ठूला आयोजनाहरुको डिपिआर तयार गरी संघ तथा प्रदेश संग समपूरक तथा विशेष अनुदान माग गरी श्रोत व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- ७) कर बुझाउने बानी विकास गर्न करलाई नगरबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधा संग आबद्ध गरिने छ ।

बजेट खर्च सम्बन्धी नीति

- १) नगरपालिकाको बजेट निर्माणगर्दा आवधिक योजनाले तोकेका प्राथमिकता, प्रदेश र केन्द्र सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन एवं नगर कार्यपालिकाको आवश्यकीय योजनाले तोकेको प्राथमिकताको आधारमा वित्तीय स्रोतहरुको व्यवस्था गरिने छ ।
- २) नगरपालिकाको बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन तथा मध्यकालिन खर्च संरचनाको आधारमा बजेट प्रस्ताव तयार गरिनेछ ।
- ३) बजेटखर्चलाई जवाफदेही, पारदर्शी र उपलब्धिमूलक बनाउंदै गैर बजेटरी खर्चहरुलाई नियन्त्रण गरिने छ ।
- ४) विकास कार्यक्रमहरुमा सार्वजनिक, निजी, सहकारी, गैर सरकारी, साझेदारी एवं सामुदायिक सहभागितालाई प्रवर्द्धन गरिने छ ।
- ५) संभाव्यता अध्ययन र प्राविधिक लगत अनुमानका आधारमा निर्माण सम्बन्धी कार्यमा बजेट विनियोजन गरिने छ ।
- ६) नगरपालिकाको बजेट कार्यान्वयन गर्दा वित्तीय अनुशासनलाई दृढताका साथ लागू गरी पारदर्शीरूपमा गरिनेछ ।
- ७) नगरपालिकाको पुंजीगत निर्माण कार्य सम्बन्धी कार्यक्रमहरु सम्बन्धित कार्यविधीको अधिनमा रहि उपभोक्ता समितिको माध्यमद्वारा संचालन गरिनेछ ।
- ८) चालु खर्चलाई सकेसम्म कम गर्दै लगी पूंजिगत विकास खर्च बढाउन पहल गरिनेछ ।

“ समाजवाद उन्मुख, सभ्य र समृद्ध नगर: दिक्तेल रुमवासीको रहर ”

वित्तीय व्यवस्थापन

- १) नगरपालिकाको आन्तरिक श्रोत कम भएका कारण प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकार संग थप वित्तीय व्यवस्थापनको लागि पहल गरिनेछ ।
- २) नगरपालिकाको बजेट प्रणालीलाई सन्तुलित बनाई अनुत्पादक तथा फजुल खर्चहरूलाई नियन्त्रण गरिनेछ ।
- ३) नगरपालिकाको आय व्यय सम्बन्धी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवारको विद्युतीय प्रणालीमा अद्यावधिक गरी अभिलेख राख्ने कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।
- ४) नगरको समग्र वित्तीय स्थितिलाई आवधिक रूपमा सार्वजनिक गरी पारदर्शी एवं विश्वसनिय बनाईनेछ ।
- ५) नगरपालिकाको आय व्यय सम्बन्धी सम्पूर्ण लेखा तथा आर्थिक विवरणको आन्तरिक तथा अन्तिम लेखापरीक्षण गराई कायम भएका बेरुजुको प्रतिवेदन उपर यस नगरपालिकाको आर्थिक कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७६ बमोजिम कारबाही तथा फछ्यौट गरिनेछ ।
- ६) वित्तीय आयोगले निर्धारण गरेका मापदण्ड बमोजिम पूजीगत लगानीमा सहूलियतपूर्ण ऋण उपयोग गर्न पहल गरिनेछ ।

सार्वजनिक महत्वका प्रस्तावहरु

मेरो प्रतिज्ञा :मेरो प्रतिबद्धता

(मेरो प्रतिज्ञा : मेरो प्रतिबद्धता नगरपालिकालाई समृद्ध बनाउन आत्मानिर्भर बनाउन सुसंस्कृत तथा नगरपालिका प्रति नागरिकको अपनत्व कायम गर्दै नागरिकको अधिकार मात्रै होईन कर्तव्यपनि हुन्छ भन्ने मान्यतालाई बजेट बेगर पनि ईच्छा शक्तिले मात्र पुग्ने हुंदा छुट्टै निर्देशिका तयार गरी लागु गर्ने गरि नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गरिएको हो ।) जस अन्तर्गत

- १) म खाना खेर फाल्दिन ।
- २) म कुनैपनि प्रकारको सामाजिक विभेद र हिंसामा संलग्न हुन्न ।
- ३) म मेरो जमीन बांभो राख्दिन ।
- ४) म सार्वजनिक ठाउंमा धुम्रपान तथा मध्यपान गर्दिन ।
- ५) म सार्वजनिक सम्पतिको संरक्षण गर्ने छु ।
- ६) म खोलामा करेन्ट र विषादी प्रयोग गर्दिन ।
- ७) म रासायनिक मल प्रयोग गर्दिन, अर्ग्यानिक उत्पादनमा जोड दिन्छु ।
- ८) म सार्वजनिक स्थलमा बनेका घर टहरा भत्काउने छु । मापदण्ड विपरित नक्सा पास नगरि घर टहरा बनाउने छैन ।
- ९) म स्रोतबाटै फोहोरको वर्गिकरण गरी कुहिने फोहोरलाई कम्पोष्ट प्लान्टमा पठाउने छु ।
- १०) म अनिवार्यरूपमा साबुनपानीले हात धोएर वा सेनिटाइजर प्रयोग गरेर मात्र सार्वजनिक ठाउंमा प्रवेश गर्ने छु ।
- ११) म सामाजिक दूरी कायम गरेर मात्र दैनिक गतिविधि गर्ने छु ।
- १२) म खुद्रा, खाद्यान्न तथा तरकारी पसल गर्दा अनिवार्यरूपमा स्थानीय उत्पादनलाई समावेश गर्नेछु ।
- १३) म लागुपदार्थ दुर्व्यसनिमा फस्ने छैन ।
- १४) म सिष्टाचारयुक्त व्यवहार गर्ने छु ।
- १५) म नगरपालिकाले बनाएका ऐन कानून र आचार संहिताहरूको पूर्ण रूपमा परिपालना गर्ने छु ।
- १६) म नागरिक उत्तरदायित्व र कर्तव्य मुताबिक विकासका लागि लगाईएका कुनैपनि करहरु ईमान्दार पूर्वक तिर्ने छु ।

धन्यवाद ।